

BEST - EINDHOVEN - GELDROP-MIERLO - HELMOND - NUENEN - OIRSCHOT - SON EN BREUGEL - VELDHOVEN - WAALRE

STEDELIIK GEBIED!

JAARVERSLAG 2019

Stedelijk Gebied Eindhoven

STEDELIJK GEBIED!

INLEIDING

In dit Jaarverslag kijken we terug op het jaar 2019 en wat er is gebeurd om de doelen van de samenwerking tussen onze gemeenten te verwezenlijken. We nemen u per thema mee in wat er afgelopen jaar op strategisch en inhoudelijk vlak concreet binnen de samenwerking, in relatie tot het Jaarprogramma 2019, is gerealiseerd.

In 2019 hebben wij, de negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE), actief samengewerkt op de thema's Economie, Wonen, Voorzieningen & Evenementen en Ruimte. Het zijn de thema's waarvan de negen raden, bij de vaststelling van de Samenwerkingsagenda 2018-2025, hebben aangegeven dat wij ook écht samen het verschil gaan maken.

Onze vier thema's op hoofdlijnen

Economisch succes biedt onze inwoners een bron van inkomen en van betekenis: we voelen ons trots als we zien dat onze regio (inter)nationaal steeds belangrijker wordt en een indrukwekkende economische en technologische rol speelt in ons land en in de wereld. Voor de ontwikkeling van de regio is een gezamenlijke programmering Bedrijventerreinen, die actueel is en past bij de regionale behoeften belangrijk. In 2019 hebben we daar aan gewerkt inclusief een eerste stap voor een kwaliteitsslag.

Veel mensen willen zich in het SGE vestigen waardoor er een sterke huishoudensgroei is en krapte op de woningmarkt. In 2019 hebben de raden daarom een Visie op Wonen vastgesteld en hebben we samen met het Rijk en de Provincie een Woondeal gesloten om de woningbouw te versnellen. Door samenwerking met corporaties en andere partners willen we de groei van onze regio faciliteren.

Het gaat ons binnen de samenwerking niet alleen om de woningmarkt of het versterken van bedrijventerreinen, maar ook om het op peil hebben van kwalitatief hoogstaande regionale voorzieningen en evenementen op het gebied van sport, cultuur en recreatie. Dat laatste is belangrijk voor de levenskwaliteit van onze (toekomstige) inwoners en is cruciaal voor ons (internationale) vestigingsklimaat. In 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar regionale voorzieningen en evenementen o.a. via bezoekersaantallen en herkomst van deze mensen.

Veel ontwikkelingen binnen de thema's Economie, Wonen en Voorzieningen & Evenementen hebben een ruimtelijke impact. Ze zijn gemeentegrensoverschrijdend en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het is daarom belangrijk om hier gezamenlijk in op te trekken als het gaat om ruimtelijke vraagstukken. In 2019 is de Gebiedsvisie Brainport City Verrijkt met regionale plannen en is er een bijbehorend uitvoeringsprogramma opgesteld.

Kortom: als negen gemeenten werken wij samen aan sterke oplossingen voor maatschappelijke opgaven waarmee we de kwaliteit van leven in onze regio versterken. Zodat onze inwoners hier veilig en prettig wonen, recreëren en werken.

Betrokkenheid raadsleden

Bij de vaststelling van de Samenwerkingsagenda, drongen verschillende gemeenteraden er met een motie op aan om de betrokkenheid van raden bij de samenwerking te vergroten. Een mooi voorbeeld daarvan is de jaarlijkse **SGE Regioconferentie** welke afgelopen jaar op 2 oktober plaatsvond op de Human Campus in Helmond. Raadsleden gaven tijdens die bijeenkomst input mee aan de portefeuillehouders op de vier SGE thema's voor het Jaarprogramma 2020. Ook door het jaar heen hebben raadsleden op verschillende momenten meegedacht bijvoorbeeld tijdens de totstandkoming van de Visie op Wonen en de actualisatie van de Huisvestingsverordening.

STEDELIJK GEBIED!

Tot slot

We danken alle raadsleden, portefeuillehouders en ambtenaren voor hun betrokkenheid bij en inzet voor onze SGE samenwerking in het afgelopen jaar!

Hans Gaillard

Voorzitter Stedelijk Gebied Eindhoven
Burgemeester Son en Breugel

Ook namens de andere leden van het Bestuurlijk Platform

Monique List,
Eindhoven

Hans Ubachs,
Best

Jos van Bree,
Geldrop-Mierlo

Maarten Houben,
Nuenen

Judith Keijzers,
Oirschot

Jan Brenninkmeijer,
Waalre

Gaby van den
Waardenburg, Helmond

Marcel Delhez,
Veldhoven

ECONOMIE

WAT HEBBEN WE HET AFGELOPEN JAAR GEDAAN EN GEREALISEERD?

WAT WAREN ONZE OPGAVEN IN HET JAARPROGRAMMA 2019?

- ✓ A. Steviger participeren in Brainport
- ✓ B. Regionaal Ontwikkefonds Werklocaties (ROW)
- ✓ C. Kwaliteitsslag Werklocaties
 - ✓ - Monitoren en actualiseren programmeringsafspraken
 - ✓ - Kantorenprogramming
 - ✓ - Opstellen kwaliteitsprofielen
- ✓ D. Doorontwikkeling 1-loket
 - ✓ - Reguliere activiteiten 1-loket
 - ✓ - Doorontwikkeling 1-loket
 - ✓ - Ontwikkelen rode loper aanpak voor huisvesting Brainport bedrijven
 - ✓ - Reguliere activiteiten Regionale Adviescommissie Detailhandel (RACD)
- ✓ E. Verbeteren ondernemersklimaat voor (startende) ondernemers
- ✓ F. Verbinden arbeidsmarktregio's
- ✓ G. Grondprijssystematiek
- ✓ H. Extra samenwerkingsprojecten
 - ✓ - Samenwerking provincie
 - ✓ - Samenwerking detailhandel
 - ✓ - Onderzoek C4 samenwerking

A. STEVIGER PARTICIPEREN IN BRAINPORT

Op 25 oktober jl. vond het werkatelier Bereikbaarheid Economische Toplocaties plaats voor alle portefeuillehouders en ambtenaren Mobiliteit en Economie van de Brainportregio. Het SGE organiseerde dit in samenwerking met Brainport Development, subregio A2-gemeenten en de Metropoolregio Eindhoven. Ruim 45 vertegenwoordigers van 18 gemeenten waren aanwezig. De belangrijkste doelstelling was om de disciplines mobiliteit en economie beter aan elkaar te verbinden op het onderwerp bereikbaarheid economische toplocaties. Afgesproken is dat de aandachtspunten uit dit werkatelier verder opgepakt worden binnen het Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit van de Metropoolregio Eindhoven.

B. REGIONAAL ONTWIKKELFONDS WERKLOCATIES (ROW)

Het ROW heeft tot doel om bestaande bedrijventerreinen binnen het SGE te versterken. Ondernemers kunnen een revolverende lening of garantie aanvragen voor de herontwikkeling van een locatie. Het project moet nadrukkelijk bijdragen aan het Brainport ecosysteem door onder andere innovatie, het versterken van regionale ketens en het stimuleren of behouden van werkgelegenheid. In totaal zijn er, sinds de start in 2018, zes tranches opengesteld waarbij ondernemers een aanvraag konden indienen. De 6e tranche sloot op 31 december jl. Begin 2020 wordt duidelijk of deze aanvraag aan de subsidievoorwaarden voldoet. In totaal zijn er in 2019 zes subsidiebesluiten genomen. Met één partij is het

vervolgens succesvol tot een financieringsovereenkomst gekomen. Bij een andere aanvrager uit de laatste tranche wordt getoetst of het initiatief daadwerkelijk in aanmerking komt voor een lening. Nieuwe inzichten uit een tussentijdse evaluatie leiden tot de conclusie dat de bedrijventerreinen binnen de regio voor een forse uitdaging staan en dat het fonds in zijn huidige vorm onvoldoende aansluit bij de vraag uit de markt. De aandeelhouders gaan kijken naar de toekomst van het ROW. Het SGE gaat bekijken hoe het fonds doorontwikkeld kan worden zodat het fonds wel optimaal aansluit bij deze vraag. De doorontwikkeling van het fonds wordt samen met de provincie Noord-Brabant vormgegeven.

C. KWALITEITSSLAG WERKLOCATIES

De herprogrammering Bedrijventerreinen is een majeure opgave binnen de samenwerking. In juli 2019 is een plan van aanpak vastgesteld door het Portefeuillehoudersoverleg Economie. Adviesbureau STEC heeft in 2019 de opgave voor het SGE in relatie tot de nieuwe prognoses van de provincie scherp in beeld gebracht. Ook is er een actueel overzicht gemaakt van het daadwerkelijke aanbod van bedrijventerreinen en de nieuwe wensen van gemeenten t.o.v. de oude programmering uit 2016. Om uiteindelijk het aanbod zo optimaal mogelijk te laten aansluiten bij de [toekomstige] markt vraag heeft het SGE in november 2019 een marktconsultatie georganiseerd. Naast een kwantitatieve slag wordt nadrukkelijk ingezet op een kwalitatieve slag. Aan het Portefeuillehoudersoverleg is een advies uitgebracht per bedrijventerrein in het SGE door middel van een locatiepaspoort. Het paspoort bestaat uit drie delen: een locatieprofiel, een kwaliteitsprofiel en een overzicht van de uitkomsten van het Next Economie Effect (de relevante trends die STEC ziet en het effect hiervan op de werklocaties). Ook hebben we met de andere subregio's eenduidige kwalitatieve afspraken gemaakt in de regio Zuidoost Brabant. Met betrekking tot de kantorenprogrammering is het plan van aanpak in het Portefeuillehoudersoverleg Economie vastgesteld. Een eerste inventariserend onderzoek is in 2019 gedaan.

D. DOORONTWIKKELING 1-LOKET

Bedrijven zijn niet gebonden aan een gemeentegrens als grens van hun vestigingsgebied. Zij kijken verder, zowel binnen de regio als daarbuiten. Het 1-loket behandelt huisvestingsvragen van bedrijven en doet bedrijven het beste aanbod aan vestigingsmogelijkheden binnen het SGE. In 2019 zijn de reguliere activiteiten van het 1-loket volgens planning doorgelopen. Er is een nieuw draaiboek vastgesteld voor het 1-loket met daarin o.a. een aanscherping van het doel van het 1-loket en de stappen die doorlopen worden bij de behandeling van een zoekvraag voor huisvesting van een bedrijf. Daarnaast is er verder gewerkt aan het versterken van het merk en de herkenbaarheid van 1-loket. De opdracht voor een vastgoedmonitor is goedgekeurd door het Portefeuillehoudersoverleg Economie om een actueler inzicht in de planvoorraad en ontwikkeling van de kantoren- en bedrijfsruimtemarkt te krijgen over het hele SGE. In het Jaarprogramma 2019 is afgesproken om de Regionale Adviescommissie Detailhandel (RACD) te evalueren. Deze evaluatie is voortvarend ter hand genomen en was al in het eerste kwartaal van 2019 afgerond. Hierbij is ook gekeken naar het opvangen van de door de Metropoolregio Eindhoven overgedragen taken op het gebied van detailhandel. Op basis van de evaluatie zijn een aantal aanbevelingen gedaan voor verbetering van de commissie o.a. om deze uit te breiden met een planoloog. Dit is inmiddels gebeurd. Het voorstel tot (her)benoeming van de leden van de commissie stond op de agenda van het Portefeuillehoudersoverleg van 5 december 2019. Er is een positief besluit genomen en een nieuwe commissie aangesteld voor twee jaar. De RACD heeft in 2019 o.a. gewerkt aan een schouw en een advies voor het centrum van Geldrop-Mierlo en een notitie over de ontwikkelingen in de automotive branche met de nadruk op de dynamische markt van autoshowrooms.

E. VERBETEREN ONDERNEMERSKLIMAAT VOOR (STARTENDE) ONDERNEMERS

In de Samenwerkingsagenda 2018-2025 is de ambitie opgenomen om minimaal 20 innovatieve starters te helpen. Er is in 2019 onderzocht wat de mogelijkheden en kansen op het gebied van launching customer en regelluwe zones voor de gemeenten binnen de samenwerking zijn. De conclusie van het Portefeuillehoudersoverleg is dat er al veel gebeurt door andere partijen/organisaties op dit thema. Om te voorkomen dat dingen dubbel gebeuren, is besloten om dit onderwerp bij Brainport Development, Hightech XL en de startupoffice van de gemeente Eindhoven te laten. De Portefeuillehouders hebben besloten om binnen de samenwerking primair de focus te leggen op de ruimtelijk economische onderwerpen omdat daarop het verschil gemaakt kan worden, ook t.a.v. andere samenwerkingsverbanden.

F. VERBINDEN ARBEIDSMARKTREGIO'S

De afgesproken verkenning naar het verbeteren van de afstemming tussen beide arbeidsmarktregio's is in 2019 afgerond. De conclusie van het Portefeuillehoudersoverleg Economie n.a.v. het onderzoek is dat er op dit moment onvoldoende aanleiding is om beide arbeidsmarktregio's extra aan elkaar te verbinden. Daarvoor verschillen beide regio's op dit moment te veel van elkaar. We sluiten daarom zoveel mogelijk aan bij de initiatieven die op dit moment al lopen in het kader van het Talent & Skills akkoord van Brainport Development.

G. GRONDPRIJSSYSTEMATIEK

De werkgroep Grex heeft zich in 2019 ingespannen om prijsontwikkelingen en verkopen van bedrijfsgrond te analyseren en te monitoren. Daarnaast heeft de werkgroep voorbereidingen getroffen om bij te dragen aan de discussie over de nieuwe programmeringsafspraken.

H. EXTRA SAMENWERKINGS-PROJECTEN

In 2019 hebben we bestuurlijk overleg gevoerd met de provincie over de regionale samenwerking op het thema Economie. De provincie ziet het SGE als koploper van de samenwerkingsregio's. Deze erkenning blijkt ook uit de vraag om als SGE samen met de provincie wat meer positie te pakken om een goede samenwerking in heel Zuidoost-Brabant te stimuleren.

In 2019 heeft de notitie over de koers van de C4 samenwerking in relatie tot het SGE vorm gekregen. Om een zinvolle conclusie te trekken wordt in 2020 de notitie aangescherpt met de uitkomsten van de Meerjarenfinanciering Brainport.

CONCLUSIE

Alle projecten zoals opgenomen in het Jaarprogramma 2019 zijn opgepakt door de Portefeuillehouders Economie. Een aantal is afgerond in 2019 en het gros loopt nog door. Vanwege de economische noodzaak is er voor gekozen om eerder en sneller te starten met de herprogrammering van bedrijventerreinen dan gepland was. Het pakken van meer positie in het stimuleren van een goede samenwerking in Zuidoost-Brabant zien we concreet terug op het thema kwaliteitsslag werklocaties, waar het SGE in 2019 flinke stappen heeft genomen in samenwerking met de andere subregio's. Het Portefeuillehoudersoverleg Economie heeft ervoor gekozen om de focus te leggen op het faciliteren van de ruimtelijk-economische kant. Dat is waar we als subregio het verschil kunnen maken en dat onderscheidt onze samenwerking ook van andere samenwerkingsverbanden.

WONEN

WAT HEBBEN WE HET AFGELOPEN JAAR GEDAAN EN GEREALISEERD?

WAT WAREN ONZE OPGAVEN IN HET JAARPROGRAMMA 2019?

- ✓ A. Regionale Visie op Wonen
- ✓ B. Gezamenlijke woningbouw-programmeringsafspraken
 - ✓ - Spiegelen van de woningbouw-programmering aan de visie
 - ✓ - Continuering van de advisering over nieuwe woningbouwontwikkelingen door het onafhankelijk coördinatieteam
- ✓ C. Samenwerking met partners
 - ✓ - Organisatie brede tafel voor woningmarktpartijen
 - ✓ - Structureel overleg met woningcorporaties
 - ✓ - Samenwerking met de provincie
- ✓ D. Woonruimteverdeling
 - ✓ - Actualisatie en aanpassing urgentieverordening
 - ✓ - Systeem voor woonruimteverdeling
 - ✓ - Uniformeren kansen- en sanctiebeleid
- ✓ E. Monitoren en kennisontwikkeling
 - ✓ - Ontwikkelen van een monitor
 - ✓ - Regionale begrippenlijst
- ✓ F. Extra samenwerkingsprojecten
 - ✓ - Regionale benadering taakstelling vergunninghouders
 - ✓ - Huisvesting arbeidsmigranten

WOONDEAL

Op 7 maart is samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de provincie Noord-Brabant en alle gemeenten in het stedelijk gebied de Woondeal gesloten. Het is een project dat niet was voorzien in het Jaarprogramma 2019 en onze Samenwerkingsagenda 2018-2025 maar wel een kans voor de regio die we met beide handen aangepakt hebben. Door de ondertekening tonen partijen langjarig gezamenlijk commitment op het aanpakken van de woonopgave in deze regio. Het biedt in de samenwerkende gemeenten de mogelijkheid om woningbouw te versnellen.

A. REGIONALE VISIE OP WONEN

De Visie op Wonen is in 2019 in alle gemeenteraden vastgesteld. Bij de totstandkoming van de visie zijn o.a. makelaars, ontwikkelaars, corporaties, bedrijven, bewonersverenigingen en raadsleden betrokken. Één van de bijeenkomsten om partners te betrekken was op 27 februari 2019 op de TU/e. Van deze bijeenkomst is een **sfeerverslag** gemaakt. Voor de realisatie van de Visie op Wonen en de uitvoering van de Woondeal wordt er gewerkt met een uitvoeringsprogramma.

Om dit uitvoeringsprogramma goed te coördineren is een Programmamanager aangesteld. De opgave is om 27.000 woningen te bouwen in de periode 2019-2023.

B. GEZAMENLIJKE WONINGBOUWPROGRAMMERINGSAFSPRAKEN

Het coördinatieteam heeft het Portefeuillehoudersoverleg het afgelopen jaar negen keer voorzien van onafhankelijk advies over nieuwe woningbouwontwikkelingen. Het coördinatieteam toetst een plan op de Brainport principes. Het gaat dan om plannen in stedelijke concentratiegebieden groter dan 75 woningen en in kernen in het landelijk gebied groter dan 25 woningen. Hiermee borgen we een kwalitatief hoogwaardig en divers woningbouwprogramma in de regio. Het Portefeuillehoudersoverleg Wonen heeft aan het

coördinatieteam in 2019 ook de opdracht gegeven te onderzoeken wat de effecten van de Woondeal zijn op het Afsprakenkader Wonen. De afspraken in de Woondeal gaan over meer en sneller. Alle op dit moment bekende (reserve) plancapaciteit binnen de gemeenten (ca. 24.000 woningen), vormt ongeveer 90% van de in de Woondeal afgesproken 27.000 woningen voor de komende periode (2019-2023). Het Portefeuillehoudersoverleg vindt het daarom nog niet nodig om in de komende twee jaar nieuwe uitleglocaties aan te wijzen. Dit is in lijn met de afspraken uit het Afsprakenkader wonen 2017. Er zijn geen belemmeringen vanuit de samenwerking die snelle realisatie in de weg staan.

C. SAMENWERKING MET PARTNERS

In 2019 is een structureel tweemaaligs overleg opgezet met woningcorporaties. Uit dit overleg is een opdracht ontstaan om te inventariseren wat er mogelijk is op het gebied van inkoopvoordeel en voordeel bij het beoordelen van plannen voor een standaard huurwoning. Het gaat dan om eengezins- en meergezinswoningen. Dit traject is in 2019 opgestart. Op verschillende momenten en tijdens meerdere trajecten, zoals de totstandkoming van de Visie op Wonen en het actualiseren van de huisvestingsverordening, zijn in 2019 diverse woningmarktpartijen betrokken. Daarnaast is de provincie Noord-Brabant een partner waar veel mee wordt samengewerkt. Zowel bestuurlijk (gedeputeerde) als tijdens ambtelijke overleggen is de provincie in 2019 aangesloten. Deze samenwerking wordt in 2020 gecontinueerd.

F. EXTRA SAMENWERKINGSPROJECT

De taakstelling voor het huisvesten van vergunninghouders was in 2019 352 mensen + de 126 personen achterstand is 478 in totaal. Daarvan zijn er 393 gehuisvest, dat is 82 % van de opgelegde taakstelling. De achterstanden worden niet ingehaald doordat er door het COA minder vergunninghouders worden gekoppeld aan de betreffende gemeente. Het probleem van de koppelingen is ook vanuit de samenwerking onder de aandacht gebracht bij het COA en de VNG. Samen met de VNG voeren we een lobby om de problemen rond de achterstallige koppelingen aan te kaarten bij het COA en in Den Haag. Op 14 juni 2019 heeft de provincie met de negen SGE gemeenten een regiotafel arbeidsmigranten georganiseerd voor de Portefeuillehoudersoverleggen Economie en Wonen en diverse marktpartijen. Ook is er een notitie opgesteld met uitgangspunten en een inventarisatie uitgevoerd o.a. naar beleid, inzicht in aantallen, huidige locaties voor huisvesting, initiatieven etcetera. De Portefeuillehoudersoverleggen Wonen en Economie hebben er mee ingestemd om de uitgangspunten in de notitie verder te onderzoeken op haalbaarheid en uit te werken in een plan van aanpak. Hierin is het belangrijk dat er gekeken wordt wat gemeenten lokaal zelf doen en wat de regionale plus wordt. Er is een projectleider aangesteld om het plan van aanpak te maken.

D. WOONRUIMTEVERDELING

De huisvestingsverordening is geactualiseerd in 2019 en vastgesteld door de negen gemeenteraden. In 2019 zijn 1239 woningen verhuurd aan urgent woningzoekenden van de in totaal 5438 sociale verhuringen. Voorafgaand aan deze besluitvorming zijn er bijeenkomsten geweest met woningcorporaties, het maatschappelijk middenveld en gemeenteraadsleden.

E. MONITOREN EN KENNISONTWIKKELING

In het laatste kwartaal van 2019 zijn we begonnen met de ontwikkeling van een monitoringstool. Het doel is om eenduidige vraag en aanbod in beeld te krijgen van de woningvoorraad om zo onder andere de eventuele over- en onderproductie nauwlettend in het oog te houden. Naast de plancapaciteit en de planrealisatie is het doel ook de grondprijzontwikkeling te monitoren. Door goed te monitoren, kan ingegrepen worden op het moment dat het nodig is. Dit geeft ons ook inzicht in de voortgang van de versnellingsopgave van de woningbouw. Tot slot is de regionale begrippenlijst Wonen op 19 december jl. vastgesteld en daarmee actueel tot 1 januari 2021.

CONCLUSIE

Alle projecten zoals opgenomen in het Jaarprogramma 2019 zijn opgepakt door de Portefeuillehouders Wonen. De huisvestingsverordening is geactualiseerd en de Visie op Wonen is vastgesteld. Het Uitvoeringsprogramma van de Visie op Wonen en de Woondeal zijn een nieuw fundament binnen het thema Wonen. Veel projecten hebben een lange looptijd of kennen een structureel karakter en worden daarom gecontinueerd.

VOORZIENINGEN & EVENEMENTEN

WAT HEBBEN WE HET AFGELOPEN JAAR GEDAAN EN GEREALISEERD?

WAT WAREN ONZE OPGAVEN IN HET JAARPROGRAMMA 2019?

- ✓ A. Inventarisatie van het huidige aanbod regionale topvoorzieningen en evenementen
 - ✓ - Een inventarisatie van het huidige aanbod
 - - Een inventarisatie van de behoeften
- ✓ B. Gezamenlijke toekomststrategie regionale topvoorzieningen en evenementen
- ✓ C. Regionale profilering voorzieningen en evenementen
 - ✓ - Internationalisering aanbod
 - ✓ - Duidelijke profilering
- ✓ D. Ondersteuning lobby naar Den Haag en lokale triple-helix-partners
- ✓ E. Extra samenwerkingsprojecten
 - ✓ - Onderzoek: Landschapstriënnale
 - ✓ - Onderzoek: evenementen van allure

A. INVENTARISATIE VAN HET HUIDIGE AANBOD REGIONALE TOPVOORZIENINGEN EN EVENEMENTEN

Om een goed voorzieningen en evenementenaanbod op het gebied van sport, cultuur en recreatie te kunnen bieden, zijn we in 2019 gestart met een inventarisatie van het huidige aanbod. Er bestaan uiteenlopende beelden over het huidige voorzieningen en evenementenniveau in het SGE en daarom laten we een objectieve en onafhankelijke inventarisatie van het huidige aanbod opstellen. Op basis van een zorgvuldige analyse door elke gemeente zijn we tot een lijst gekomen van 127 voorzieningen en 46 evenementen. Bij deze voorzieningen en evenementen bestaat het vermoeden dat ze een bovenlokaal en/of regionaal karakter hebben. Dit wordt binnen het data onderzoek verder onderzocht aan de hand van criteria. Met dit onderzoek leggen we een stevige basis voor de strategie waarvan de gemeenteraden in de Samenwerkingsagenda 2018-2025 hebben afgesproken dat wij die gezamenlijk gaan ontwikkelen.

B. GEZAMENLIJKE TOEKOMSTSTRATEGIE REGIONALE TOPVOORZIENINGEN EN EVENEMENTEN

Op 21 augustus jl. hebben de leden van het Portefeuillehoudersoverleg en het Ambtelijk Overleg binnen het thema Voorzieningen en Evenementen een heidag gehad. Tijdens deze heisessie is inspiratie opgedaan voor een gezamenlijke toekomststrategie door o.a. het Parktheater, EHV365 en EHV247 en Green Events. Ook is een eerste verkenning gedaan voor de toekomststrategie. Dit krijgt een vervolg in 2020.

C. REGIONALE PROFILERING

In 2019 is gestart met het opstellen van een gezamenlijk gedragen regioprofiel. Er is een inventarisatie uitgevoerd naar de lokale profielen (identiteiten in het kader van city- en villagemarketing). Tijdens verschillende momenten zijn de negen gemeenten en diverse stakeholders betrokken geweest bij het regionale profiel. In 2020 krijgt het project een vervolg om het verhaal van de regio: wie we zijn, waar we vandaan komen en waar we naartoe willen vast te leggen. Het gezamenlijke profiel geeft richting aan de keuzes die we met elkaar gaan maken in de toekomststrategie Voorzieningen & Evenementen. Het profiel is niet bedoeld om onszelf extern te profileren. In 2019 heeft het Portefeuillehoudersoverleg steun betuigd aan het project 'Cultuurmarketing' in het kader van de aanvraag voor middelen uit de Regio Deal Brainport Eindhoven. Dit project vertoont namelijk veel overlap met de afspraak in onze samenwerkingsagenda om via een online platform het regionale aanbod beter inzichtelijk te maken en te ontsluiten voor alle inwoners van de regio zoals o.a. internationale kenniswerkers. Op 7 november 2019 zijn de middelen vanuit de Regio Deal aan het project toegekend.

D. ONDERSTEUNING LOBBY NAAR DEN HAAG EN LOKALE TRIPLE-HELIX-PARTNERS

Voor de ontwikkeling van onze regio is het belangrijk te investeren in goede voorzieningen voor iedereen. Om verbindingen tussen inwoners van de hele regio te versterken en meer mensen mee te laten doen, is als onderdeel van de Regio Deal de Financieringsregeling Voorzieningen een Rijksbijdrage voor o.a. het Stedelijk Gebied Eindhoven beschikbaar gesteld. Het tweede deel van 2019 is gewerkt aan het SGE bidbook voor de financieringsregeling Voorzieningen. Met het op 6 december jl. ingediende bidbook vragen de gemeenten een cofinanciering aan voor het verbeteren van de stad landrelatie met behulp van kunst en cultuur in het project "kunstroute-netwerk" verspreid over bijna het hele stedelijk gebied. Dit project kan later opgeschaald worden naar alle negen gemeenten. Daarnaast is er een financiële bijdrage gevraagd voor de uitbreiding van het Van Gogh Museum Vincente in Nuenen en voor het geven van een kwaliteitsimpuls aan de sport en (be)leefcampus de Braak in Helmond. Begin 2020 wordt officieel bekend of de gevraagde bijdrage ook daadwerkelijk toegekend gaat worden. Het Portefeuillehoudersoverleg heeft besloten om de voortgang van de projecten te monitoren en te bespreken

E. EXTRA SAMENWERKINGSPROJECTEN

Naast de opgaven uit de Samenwerkingsagenda 2018-2025 is er een aantal projecten extra toegevoegd aan het Jaarprogramma 2019 zoals deelname aan de Landschapstriennale 2020. In 2019 zijn door de organisatie twee living labs toegewezen, namelijk aan de gemeente Best met als thema "productieve natuur" en de gemeente Oirschot met als thema "High Tech High Green". Vanuit het project 'Evenementen van allure' is een bustour georganiseerd om technologische mkb-ers binnen het Stedelijk Gebied Eindhoven te betrekken bij de Dutch Technology Week. Hier is verder een vervolg aan gegeven door individuele gesprekken tussen onze wethouders en Brainport Development. Vanuit GLOW is er tijdens het Portefeuillehoudersoverleg Voorzieningen en Evenementen een presentatie gehouden en zijn de mogelijkheden besproken om een light lab in de regio te organiseren. Er wordt nog gekeken of hier interesse in is in één van de gemeenten en of dit te realiseren is.

CONCLUSIE

De aanvraag voor de financieringsregeling Voorzieningen was een nieuwe ontwikkeling. Omdat het Portefeuillehoudersoverleg moest besluiten welke projecten het SGE voor zou dragen op 6 december jl., heeft dit veel ambtelijke capaciteit gekost. Ook de inventarisatie naar het huidige aanbod van regionale voorzieningen en evenementen heeft meer tijd gekost dan gedacht waardoor een aantal andere projecten zoals het regionale profiel en de gezamenlijke toekomststrategie nog niet zijn afgerond en doorlopen in 2020.

RUIMTE

WAT HEBBEN WE HET AFGELOPEN JAAR GEDAAN EN GEREALISEERD?

WAT WAREN ONZE OPGAVEN IN HET JAARPROGRAMMA 2019?

- ✓ A. Verrijken gebiedsvisie en uitvoeringsprogramma Brainport City
 - ✓ - Brainport City: strategische visie op de ruimtelijke ontwikkeling van het stedelijk gebied.
 - ✓ - Brainport City als ruimtelijk programma van en voor het hele stedelijk gebied
 - ✓ - Volwaardig partner in Brainport City
 - ✓ - Onderzoek: aanbrengen focus in 'groene' projecten
- ✓ B. Portefeuillehoudersoverleg ruimte als platform voor afstemming
 - ✓ - Het afstemmen van ruimtelijke ontwikkelingen en beleid
 - ✓ - Inventarisatie kansen/afstemming omgevingswet/omgevingsvisie
- ✓ C. Extra samenwerkingsprojecten
 - ✓ - Samenwerking met de provincie
 - ✓ - Onderzoek: gezonde verstedelijking als instrument voor integraal werken en het bevorderen van de quality of life

A. VERRIJKEN GEBIEDSVISIE EN UITVOERINGSPROGRAMMA BRAINPORT CITY

In 2019 is de gebiedsvisie Brainport City verrijkt. Deze verrijkte gebiedsvisie is eind 2019 vastgesteld door het Portefeuillehoudersoverleg Ruimte en wordt begin 2020 aangeboden aan de colleges. Ook hebben we in 2019 het eerste ruimtelijk programma voor het SGE gemaakt. Dit bestaat uit reeds lopende projecten binnen de negen gemeenten die van belang zijn voor het hele stedelijk gebied. Dit ruimtelijk programma is een aanvulling op het ruimtelijk programma Brainport City.

De verrijking bestaat uit eerder vastgesteld beleid en daarom gaan de Portefeuillehouders over de visie en het uitvoeringsprogramma in gesprek met de eigen gemeenteraad. Dit is in afwijking met het Jaarprogramma 2019 waarin opgenomen was om het ter vaststelling aan te bieden aan de raden maar zorgt wel voor meer ruimte om met elkaar het gesprek te voeren over de ruimtelijke ontwikkeling van het stedelijk gebied.

In 2019 is voor groene projecten vooral energie gestoken in het participeren in de aanvraag voor de status Nationaal Park nieuwe stijl voor het 'Van Gogh Nationaal Park'. Dit heeft ertoe geleid dat alle negen gemeenten in september 2019 de Samenwerkingsovereenkomst voor de eerste fase ondertekend hebben.

B. PORTEFEUILLEHOUDERS-OVERLEG RUIMTE ALS PLATFORM VOOR AFSTEMMING

Actuele ruimtelijke ontwikkelingen van de individuele gemeenten die ook relevant waren voor de andere gemeenten zijn gedeeld tijdens de Portefeuillehoudersoverleggen en ambtelijke overleggen. In 2019 heeft een eerste kennismaking tussen projectleiders van de omgevingsvisie van de SGE gemeenten plaatsgevonden. Ook zijn er inhoudelijke overleggen geweest voor meer verdieping over onder meer de omgevingsvisie van Eindhoven.

C. EXTRA SAMENWERKINGSVERBANDEN

We waren het afgelopen jaar via het thema Ruimte zowel bestuurlijk als ambtelijk direct betrokken bij de voorbereiding van de regionale Ontwikkeldagen Ruimte en Mobiliteit. Tijdens deze bijeenkomsten worden afspraken gemaakt ten aanzien van het ruimtelijk domein (ruimtelijke ordening, economie, wonen en mobiliteit). In 2019 is een eerste verkenning geweest naar de mogelijkheden om samen te werken op het gebied van gezonde verstedelijking. Het Portefeuillehoudersoverleg Ruimte heeft aangegeven hier alleen meerwaarde in te zien als er een duidelijke gezamenlijke ambitie wordt vastgesteld. In de Woondeal heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangeboden om het Dashboard Verstedelijking van het college van Rijksadviseurs in te zetten om verstedelijkingsstrategieën en locatiekeuzen (o.a. woningbouw en werklocaties) te onderzoeken op hun maatschappelijke meerwaarde. Van dit aanbod heeft het Portefeuillehouders Ruimte gebruikgemaakt. Dit project was nog niet opgenomen in het Jaarprogramma 2019 en de Samenwerkingsagenda 2018-2025. Op basis van de drie door het Portefeuillehoudersoverleg Ruimte bepaalde verstedelijkingsmodellen is het Dashboard ingevuld. Verkregen inzichten vormen input voor de SGE samenwerking, zowel op het thema Ruimte als op de andere thema's. Het Dashboard Verstedelijking vormt ook een belangrijke bouwsteen voor het MIRT onderzoek bereikbaarheid Brainport dat in december 2019 is gestart door Rijk, Provincie en regio. Dit onderzoek beoogt te komen tot samenhangende maatregelen op het vlak van bereikbaarheid en verstedelijking. Het thema Ruimte is ook bij dit MIRT onderzoek betrokken.

CONCLUSIE

In het jaar 2019 heeft het thema Ruimte steeds meer een faciliterende rol gepakt ook voor de andere thema's door o.a. de Verrijking van de gebiedsvisie Brainport City en het bijbehorende uitvoeringsprogramma af te ronden, de voorbereiding van de provinciale ontwikkeldagen en het Dashboard Verstedelijking.

BEST - EINDHOVEN - GELDROP-MIERLO - HELMOND - NUENEN - OIRSCHOT - SON EN BREUGEL - VELDHOVEN - WAALRE

STEDELIIK GEBIED!

BIJLAGE 1

SFEERVERSLAGEN

REGIOCONFERENTIE 2019: RAADSLEDEN MET EEN REGIONALE BLIK

Op 2 oktober 2019 kwamen zo'n 80 raadsleden en bestuurders uit onze negen gemeenten bij elkaar op de **Human Campus** bij de Driessen groep in Helmond voor de SGE Regioconferentie 2019. Gaby van den Waardenburg, wethouder in Helmond, **verwelkomde** als lid van het Bestuurlijk Platform en als dagvoorzitter alle aanwezigen. Michaël

Munnich, chief operating officer van Driessen Groep, vertelde over werkgeluk als leidend principe in werkgeverschap. Zingeving en plezier zijn daarin volgens hem belangrijke en onmisbare factoren, aangevuld met het creëren van een werkomgeving waarin dat mogelijk is. Kasia Ferenz en Leila Ahmiz werden geïnterviewd over hun ervaringen als (dochter van een) arbeidsmigrant en een voormalig urgent woningzoekende. Kasia nam de aanwezigen mee in haar ervaringen op het gebied van wonen, school, werken en integreren. Leila vertelde over haar zoektocht naar een nieuw en veilig onderkomen voor haar en haar twee kinderen. Beide actuele onderwerpen binnen de samenwerking. In deelsessies passeerden vervolgens de uitdagingen op de SGE thema's Ruimte, Wonen, Economie en Voorzieningen & Evenementen de revue. Er ontstond gesprek: **Wat vinden raadsleden belangrijk?** Wij nemen u in vogelvlucht mee! Bekijk hier een kort **filmpje**.

"Veel informatie, nieuwe inzichten," vermeldde een deelnemer op het evaluatieformulier. Uit de evaluatie bleek dit positieve oordeel breed gedragen: de plenaire bijeenkomst en de deelsessies werden overwegend met 'ruim voldoende' en 'goed' beoordeeld, zowel op informatie als op interactie. Verbeterpunten waren er ook: "Meer tijd nodig!!" was de hartenkreet over de deelsessies. Voor herhaling vatbaar vond een deelnemer: **"Goed voor raadsleden om zich zo te laten informeren."** Eén aanwezige noteerde "Jammer dat er niet meer raadsleden waren, maar ja..." Als u er niet bij was, weet dan dat er minstens één regio-collega is die u graag had ontmoet! Volgend jaar heeft u weer een kans.

Het SGE werkt sinds de Samenwerkingsagenda 2018-2025 gezamenlijk aan het thema **Ruimte**. “Je komt er bij alle thema’s altijd op uit,” vertelde Piet Machielsens, bestuurlijk trekker. De **gebiedsvisie Brainport City** is de basis om Brainport Eindhoven te versterken voor zowel de stad, de regio en Nederland. In vogelvlucht passeerden vooral Eindhovense projecten onder deze vlag. De verrijking van de gebiedsvisie én het ruimtelijk programma Brainport City, met ambities en projecten uit het hele SGE-gebied, nadert voltooiing. Die maakt samenhangende ontwikkeling mogelijk op verschillende onderwerpen als infrastructuur, bereikbaarheid, slimme huisvestingsoplossingen, klimaatadaptatie, gezond leven, luchtkwaliteit, (agrarische) bedrijvigheid en natuur. Binnen het thema wordt afgestemd en samengewerkt met partners zoals Brainport Development, MRE, Provincie en Rijk. Het gaat bijvoorbeeld om projecten rondom de Woondeal, gezonde verstedelijking, bereikbaarheid en transitie landelijk gebied. De scheidslijn tussen de SGE en zijn partners (met name MRE) was niet iedereen duidelijk. Enkele benoemde thema’s worden ook door de MRE opgepakt. Wie doet nu wat? Als aandachtspunten bij het denken over ruimte worden inclusiviteit, gezondheid, duurzaamheid en meegegeven. Ten slotte ook de aanbeveling om bij eventuele keuzes inzicht te geven in de afwegingen.

Dé vraag binnen thema **Wonen** is: hoe kunnen we zo snel mogelijk meer woningen beschikbaar krijgen in het SGE? Marc van Schuppen, bestuurlijk trekker, en Kees Vortman, raadslid, introduceerden samen met enkele ambtenaren het thema. Er zijn veel woningen nodig. Er is een versnellingsopgave van 27.000 woningen waarvan 15.000 in Eindhoven. Wooniezie, een webportaal met het aanbod van alle woningbouwcorporaties binnen het SGE, is een mooi instrument om het huuraanbod zichtbaar te maken voor woningzoekenden. Maar er komen niet veel huurwoningen vrij en het actuele aanbod is dus zeer beperkt. Een deel van de oplossing ligt in tijdelijke woningen. Die zijn er in de regio al diverse gerealiseerd. Na vergunningafgifte in juli 2019 kunnen bij de Berenkuil in Eindhoven in november 2019 de eerste studenten in de huizen. Hier blijven ze zo’n vijftien jaar staan. Om een positieve businesscase te kunnen realiseren zouden ze daarna nog zo’n periode op een andere plek moeten worden gebruikt. Hoe kunnen we dat samen zo goed mogelijk garanderen? Gezinnen kunnen op de huidige tijdelijke locaties niet terecht. Er wordt aan gewerkt om daar ook een oplossing voor te bieden.

De huisvesting van migranten die hier kortdurend zijn vraagt om een eigen aanpak. Ook daaraan wordt in SGE-verband gewerkt vanuit de thema’s wonen en economie.

“TOT ANDERHALF JAAR GELEDEN WAS IK ZELF RAADSLID. TOEN DACHT IK OOK OVER SAMENWERKINGSVERBANDEN: “WAT DOEN ZE DAAR NOU PRECIJS?”

Gaby van den Waardenburg, wethouder Helmond, lid Bestuurlijk Platform SGE

“Nieuwe provinciale prognoses vragen om actualisering van de programmering Bedrijventerreinen,” vertelde Jos van Bree, bestuurlijk trekker **Economie**. Raadslid Rob Gordon reflecteerde als raadslid: “De provincie is behoudend. SGE ambitieus. De actualisering kan niet snel genoeg gaan! Stel eisen aan bedrijven, stuur op kwaliteit.” Stan van der Heijden, bestuurlijk trekker kwaliteitsslag werklocaties: “We willen landelijk leidend zijn en maatschappelijke opgaven zoals ondermijning en energietransitie oppakken.”

Jos van Bree: “Naar horeca en leisure is veel vraag maar we hebben geen gezamenlijke kaders.” “Een kans, ook voor de dorpen!” zei Gordon, “Als we welvaart creëren, kunnen we mensen meenemen in een goed bestaan.” Huisvesting van migranten is complex: “Mensen willen ze niet in de wijken,” zei Gordon, “maar de economie heeft ze nodig.” Uit de zaal klonk: “Er is teveel verbieden en geen oplossingen.” Dit is een klus die met de werkgevers opgepakt moet worden.

“ALS WE ZEGGEN DAT DE ZIN VAN HET WERK HET BELANGRIJKST IS, MAG HET NIET INEENS HALVERWEGE TOCH ALLEEN MAAR OM DE EURO'S GAAN.”

Michaël Munnich, chief operating officer Driessen Groep

De aanwezige raadsleden vertelden aan welke **Voorzieningen en Evenementen** ze denken bij de andere gemeenten. De associaties varieerden van het Speelhuis, een molen, een jaarlijkse schaatsbaan en leuke winkelgebieden. Daan de Kort, bestuurlijk trekker, lichtte toe: “De samenwerking op dit thema draait niet primair om het in de lucht houden van voorzieningen. Het gaat om een kwalitatief en samenhangend regionaal aanbod. Het kan dus ook om commerciële voorzieningen gaan.” De discussie welke voorzieningen bovenlokaal, regionaal of topvoorziening zijn, ligt gevoelig, merkten raadsleden op. Eenieder ziet wel de zin van een betere coördinatie op regionaal niveau: “Steek meer energie in wat al goed gaat en deel

ervaringen onderling.” Initiatieven die bijdragen aan de nationale actieagenda zijn belangrijk zoals Designmuseum en Vincentre. Een structurele lobby voor middelen uit de Regiodeal moet gaan zorgen voor armslag.

“DE PROVINCIE IS BEHOUDEND. HET SGE IS AMBITIEUS! SNEL ACTUALISEREN DUS, DIE PROGRAMMERING”

Rob Gordon, raadslid Eindhoven

Meer betrokkenheid van de raden bij het SGE staat prominent op de agenda, sinds 'de motie' van 2017. Dit keer waren vijf raadsleden uit verschillende gemeenten betrokken bij de voorbereiding. De input varieerde, van het geven van feedback op het programma tot een actieve rol in de deelsessie. Zo bespiegelde Rob Gordon (Eindhoven) vanuit raads perspectief bij Economie. Hij zei: “Het is moeilijk voor nieuwe raadsleden om op te pakken wat er de afgelopen jaren is gebeurd. Maar die inhaalslag is belangrijk!” Kees Vortman (Son en Breugel) interviewde bij Wonen betrokken ambtenaren en spitste zo de informatie toe op raadsleden. Eén raadslid zei: “Misschien kunnen de gemeenteraden deze regioconferentie om de beurt in de eigen gemeente organiseren?” In het eerste kwartaal van 2020 vragen we opnieuw raadsleden in een tijdelijke werkgroep voor dit onderwerp. We evalueren dan in ieder geval de [Oproep aan Gemeenteraden](#) die de vorige groep raadsleden opstelde.

Kasia Ferez (links op onderstaande foto) kwam vier jaar geleden met haar moeder uit Polen naar Nederland: “Er zijn weinig faciliteiten voor EU-burgers, bijvoorbeeld om de taal te leren. Er zijn weinig woningen. We wonen nu bij mijn moeders partner.” Kasia werkt hard en is ambitieus: “Ik haalde vorig jaar mijn Havo-diploma met een top10-score van Nederland. Ik studeer nu aan de Fontys. Ik ben ook Zuidnederlands kampioen op de 100 meter. Het is moeilijk om mijn school en sport te combineren. Omdat ik Poolse ben, kan ik geen topsportstatus krijgen.”

Leila Ahmiz (rechts op bovenstaande foto) maakte gebruik van de urgentieregeling: “Ik heb een fout gemaakt, ben gaan samenwonen met de verkeerde man, en heb daarmee mijn kinderen in gevaar gebracht. Ik kwam in de daklozenopvang terecht. Mijn kinderen konden gelukkig tijdelijk bij hun vader wonen. Ik ben dankbaar dat ik urgent een woning heb gekregen. En nog wel in de buurt waar mijn kinderen al op school zaten. Ik geef mijn eigen huis niet meer op. Ik heb al tegen de woningbouwvereniging gezegd: “Deze woning kunnen jullie vergeten!”

Meer informatie over de samenwerking van de negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven? Check www.stedelijkgebiedeindhoven.nl of volg [@StedelijkGebied](https://twitter.com/StedelijkGebied).

Samenwerking
in het **STEDELIJK GEBIED!**

REGIONALE VISIE OP WONEN: BIJeenKOMST VISIE OP WONEN 27 FEBRUARI 2019

Met ruim 130 aanwezigen in de collegebanken van de TU Eindhoven, waaronder makelaars, ontwikkelaars, corporaties, bedrijven, bewonersverenigingen, raadsleden, bestuurders en ambtenaren, heette Caroline van Brakel, wethouder bij de gemeente Nuenen, iedereen welkom namens haar en Yasin Torunoglu, beide bestuurlijk trekker van de regionale Visie op Wonen. Vervolgens gaf dagvoorzitter Geurt van Randerdaat, directeur en medeoprichter van SITE urban development, een toelichting aan de aanwezigen op het programma met als hoofdmoot de presentatie van de regionale Visie op Wonen door Yasin Torunoglu. De reacties van de zaal worden meegenomen in de definitieve versie van de Regionale Visie op Wonen die

binnenkort ter besluitvorming voorgelegd wordt aan de negen gemeenteraden. Bekijk [de videoimpressie](#) van de avond.

GEZONDE VERSTEDELIJKING: BEWEGEN EEN PLEK GEVEN IN DE OPENBARE RUIMTE

Hoe kunnen we steden en dorpen zo faciliteren dat mensen meer gaan bewegen? En wat kun je daar als ontwerper aan doen? Dat is de vraag die Ad de Bont, stedenbouwkundige en partner bij Bureau Urhahn, stelt. Een inspirerende presentatie over zijn onderzoek dat hij eerder voor de gemeente Amsterdam heeft uitgevoerd. Hij adviseert structureel na te denken over hoe je bewegen een plek geeft in de openbare ruimte. Meer ruimte voor fietsers, wandelaars, sport & spel, en minder voor de auto's. Denk na over je parkeerbeleid, de auto is namelijk super inefficiënt o.a. als het gaat om ruimtegebruik. In dorpen is

de autoafhankelijkheid groter dan in de stad. Zorg daarom voor goede regionale fietsverbindingen en neem fietsparkeren serieus. Probeer ook functies in de openbare ruimte te vermengen. Volgens hem zijn er veel positieve ervaringen met gemengde straten. En is het faciliteren van bewegen eenvoudig door brede stoepen te gebruiken of in gebouwen de trap juist in het zicht te maken in plaats van de lift.

**'DE MEESTE ACTIVITEITEN DIE WE DOEN
ZIJN BINNEN EEN STRAAL VAN 7,5 KM
EN KUNNEN WE DUS PRIMA OP DE FIETS
BEREIKEN' AD DE BONT**

De openbare ruimte kun je volgens de Bont zien als sportschool denk bijvoorbeeld aan een freerunners parcours door de stad. De drie belangrijkste lessen: betrek gebruikers, bewoners en beheerders bij het ontwerpen en inrichten. Hierdoor sluit het aan op hun behoeften en wordt het beter gebruikt en beheerd. Durf functies en 'deelnemers' te mengen bijvoorbeeld een kinderspeelplaats bij een verzorgingstehuis voor ouderen. En tot slot: omarm het ongeplande, leg niet alles vast. Bekijk de [presentatie](#) van Ad de Bont.

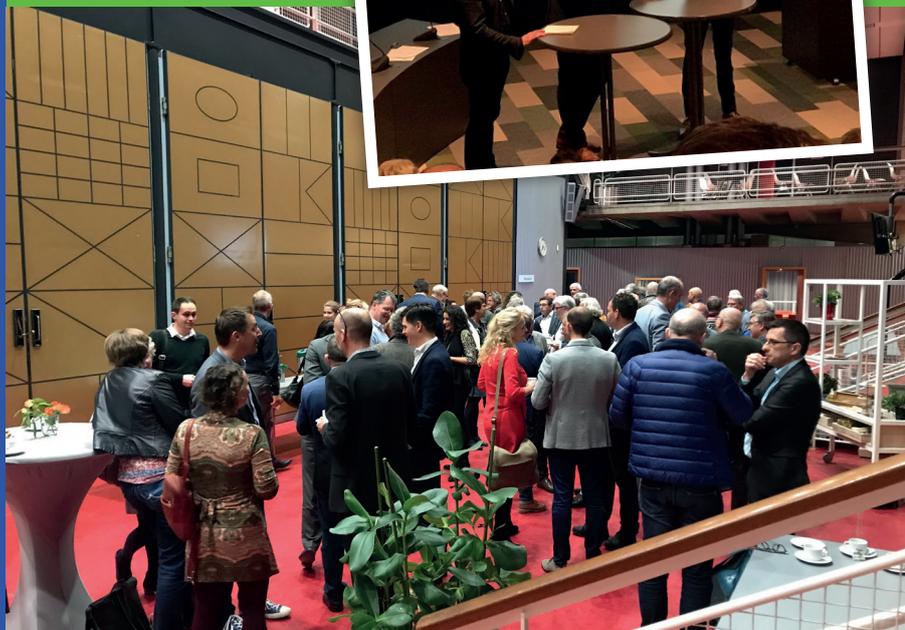
VISIE OP WONEN: VOLDOENDE WONINGEN OM DE GROEI VAN DE BEVOLKING OP TE KUNNEN VANGEN

Yasin Torunoglu, bestuurlijk trekker van de visie en wethouder in Eindhoven, geeft uitleg over de Visie op Wonen. Verschillende partners uit het veld zijn betrokken bij het opstellen van de visie. Yasin: 'De visie toont de diversiteit van woonmilieus in het Stedelijk Gebied Eindhoven waarin we leven. Het doel is om op onze unieke kwaliteiten van de negen gemeenten binnen het SGE voort te borduren'. Meer onderscheid in woningbouwlocaties, zodat je weet waar je bent en niet alles op elkaar lijkt. Een belangrijke term die in de visie wordt genoemd is de 'roltrapregio'. Binnen het SGE zijn er meerdere roltrappen die passen bij verschillende levensfasen. De aantrekkingskracht van de stad op jongeren voor studie en werk, om vervolgens rond de leeftijd van 30/40 te verhuizen naar een omliggend dorp om een gezin te stichten. Maar ook de 'roltrap' van senioren die naar de stad verhuizen om dichterbij voorzieningen te wonen. Het doel is deze roltrappen te faciliteren. Torunoglu: 'We moeten aan de slag en woningen bouwen om de druk op de woningmarkt te verminderen. We streven naar betaalbaarheid, kwaliteit en een aanbod van aantrekkelijke, unieke, toonaangevende, innovatieve en gevarieerde woonmilieus.' Bekijk de [presentatie](#) over de Visie op Wonen.

PANELDISCUSSIE 1: GEZONDE VERSTEDELIJKING: AANSLUITEN BIJ INITIATIEVEN UIT DE SAMENLEVING

Ad de Bont, expert 'gezonde verstedelijking', Timon van der Horst, van gebiedsontwikkelaar BPD en wethouder John Frenken van de gemeente Son en Breugel beantwoorden vragen van de aanwezigen uit de zaal. 'Op wat voor manier bewegen partijen mee met de flexibilisering van de woningmarkt? Wordt er rekening gehouden met het splitsen van woningen omdat er een groei van 1 en 2 persoons huishoudens is?', klinkt het uit de zaal. Van der Horst: 'Het gebeurt niet vaak op dit moment. Er is nog weinig vraag naar. Bij corporaties is daar op dit moment meer aandacht voor maar het kan zijn dat producten in de toekomst wel aangepast gaan worden aan andere doelgroepen dan de traditionele gezinssituaties.' Aan wethouder John Frenken wordt de vraag gesteld wat de gemeente doet voor de doelgroep senioren. Zijn reactie: 'initiatieven als het collectief opdrachtgeverschap (CPO) faciliteren en stimuleren we als gemeente. Voor wonen met zorg moet het bestemmingsplan aangepast worden. Als gemeente kijken we altijd van wie de vraag komt en wat er wel of niet mogelijk is.'

**'INITIATIEVEN ALS HET COLLECTIEF
OPDRACHTGEVERSCAP (CPO)
FACILITEREN EN STIMULEREN WE ALS
GEMEENTE.'**

PANELDISCUSSIE 2: INTERNATIONALISERING: STEEDS MEER INTERNATIONALS NAAR DEZE REGIO

Wat is het effect van de internationalisering op de woningmarkt? Hoe gaan we om met de komst van expats en arbeidsmigranten? Een stevig vraagstuk voor onze regio. Gaby van den Waardenburg, wethouder in Helmond, Erik van Merrienboer, gedeputeerde bij de provincie Noord-Brabant en René Beks, van Hendriks Coppelmanns wisselen hun visie op dit vraagstuk onderling uit. Gesproken wordt over de vele positieve effecten van internationalisering op de economie. Van den Waardenburg: 'hoe zorgen we ervoor dat deze mensen een goede plek hebben om te wonen?' In de discussie wordt gesproken over het inzetten van nieuwe woonvormen en daar hebben we innovatie voor nodig. Beks: 'Innovatie is typerend voor deze regio, denk aan de ontwikkeling van slimme wijken zoals Brainport SMART district.' Van Merrienboer: 'onze economie is jarenlang gebaseerd geweest op bezit en bezitsvorming. Nu moeten we kijken naar behoeften en dan heb je andere producten nodig. Gebruik internationalisering als kans op vernieuwing.' Van den Waardenburg: 'fijn dat we als gemeenten en provincie samen optrekken in het huisvesten van de internationals in onze regio.'

PANELDISCUSSIE 3: ROLTRAPREGIO

Panelleden Marc van Schuppen, wethouder in Best, Pieter van Santvoort, van Van Santvoort Makelaars en Ingrid de Boer, algemeen directeur Woonbedrijf nemen als laatste plaats voor de collegebanken en gaan in gesprek. Van Santvoort geeft aan: 'op dit moment zijn er 4800 zoekers voor een appartement in het centrum van Eindhoven, terwijl er maar 150 beschikbaar zijn. Versnellen is nodig.' Van Schuppen: 'dat is niet makkelijk. De materialen zijn duur en ook de mensen die de huizen kunnen bouwen, zijn niet altijd beschikbaar.' Een vraag die opkomt: Hoe zorgen we ervoor dat we de verschillende roltrappen goed in het oog blijven houden en de bewoners ook blijven bedienen? de Boer: 'Belangrijk is om dit als gemeenten en corporaties samen te willen doen, en het elkaar ook te gunnen. Niet wie is de beste, we staan er samen voor aan de lat'.

Samenwerking
in het **STEDELIJK GEBIED!**

Meer informatie over de samenwerking van de negen gemeenten in het stedelijk gebied? Check www.stedelijkgebiedeindhoven.nl